

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 23C/21/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7120208793
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Keresztényi
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2022:7120208793.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou Mgr. Zuzanou Keresztényi vo veci žalobkyne: Q.. Q. O., K..X.X.XXXX, O. B. S., U. XXXX/XX, zastúpenej: JUDr. Ingrid Kovalčuková, advokátka, so sídlom v Košiciach, Štúrova 22, proti žalovanému: H.. V. O., K..XX.XX.XXXX, I. O. B. S., U.K. XXXX/XX, I.Č.. B. Č. K. I., I. XX/X, zastúpenému: JUDr. Michaela Mihalcová, advokátka, so sídlom v Košiciach, Fatranská 2/E, o vylúčenie žalovaného z užívania bytu, takto

rozhodol:

I. V y l u č u j e žalovaného z užívania bytu č. XX K. W. K. X. V. B. O. P. K. U. T. Č.. XX B. S. zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX S.. Ú.. K. Ť..

II. P r i z á v a žalobkyni nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 29.7.2020 domáhala, aby súd vylúčil žalovaného z užívania bytu, špecifikovaného vo výroku tohto rozsudku, s odôvodnením, že pre psychické násilie a hrozbu tohto násillia zo strany žalovaného sa ďalšie spoluzitie žalobkyne a detí, žijúcich v spoločnej domácnosti stalo neznesiteľným.

2. Žalovaný namietal, že žaloba je predčasne podaná s poukazom na skutočnosť, že jeho trestné stíhanie doposiaľ nebolo právoplatne skončené. Ďalej argumentoval, že žaloba nemá opodstatnenie z dôvodu, že sa užívania bytu sám dobrovoľne vzdal a z bytu sa vysťahoval a rešpektuje zákaz priblíženia k žalobkyni ako aj k deťom pochádzajúcim z manželstva, uložený mu v rámci trestného i civilného konania. Poukázal tiež na fakt, že o nadobudnutie predmetného bytu sa pričínili najmä jeho rodičia, ako aj, že sa dobrovoľne podrobuje psychiatrickej liečbe.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom oboch sporových strán, oboznámením listín a spisu Okresného súdu Košice I sp.zn. 11 P 23/2020, ako aj listín z trestného spisu.

4. V konaní nebolo sporné, že sporové strany sú bezpodielovými spoluvlastníkmi predmetného bytu, evidovaného na J. XXXX, katastrálne územie K. Ť..

5. V konaní nebolo sporné, že v predmetnom byte býva žalobkyňa spolu s deťmi, pochádzajúcimi z manželstva sporových strán, maloletou A. O., K.. XX.X.XXXX U. K. U. O., K.. XX.XX.XXXX. Žalovaný sa z bytu vysťahoval v apríli 2020 a to na základe sľubu daného v rámci trestného konania pri rozhodovaní súdu o nahradení väzby inými opatreniami. V konaní tiež nebolo sporné, že žalovaný zákaz vstupu do bytu, zákaz styku resp. zákazy priblíženia k žalobkyni ako aj k obom deťom, uložené mu rozhodnutiami vydanými v rámci trestného i civilného konania, dodržiava.

6. Uznesením vyšetrovateľa OR PZ v Košiciach zo dňa 27.2.2020 bolo voči žalovanému vznesené obvinenie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) s poukazom na §138 písm. b) a j) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že od roku 2008 v Bratislave a od augusta 2018 v Košiciach, v byte na U. XX až doposiaľ spôsobuje fyzické a psychické utrpenie žalobkyni, synovi U. a mal. dcére A. tým, že im vulgárne nadáva, ponižuje ich, v noci ich budí, svieti baterkou do očí, vyvoláva hádky, je agresívny, rozbíja a rozhadzuje veci, viackrát rozbil dvere, vypína elektrinu, vyhadzuje ich z bytu, ťahá ich za vlasy, pľuje im do tváre, močí do umývadla, ako aj ďalším správaním, syna U. od detstva oslovuje vulgarizmami, bráni mu v učení, maloletú dcéru takisto oslovuje vulgarizmami, tvrdí jej, že má vážne choroby a núti ju chodiť na lekárske vyšetrenia, pričom doposiaľ sa žiadna ním vymyslená diagnóza nepotvrdila, čím svojím konaním menovaných ponižuje, pohrdavo s nimi zaobchádza, vyvoláva u nich strach a stres, čím ohrozuje ich fyzické a psychické zdravie, bezdôvodne im odopiera oddych a spánok.

7. Uznesením Okresného súdu Košice I sp.zn. 6Tp 15/2020 zo dňa 8.4.2020 súd prepustil žalovaného zo zadržania na slobodu, nahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka a uložil mu obmedzenie spočívajúce v zákaze styku so žalobkyňou, synom U. a zákaz priblíženia sa k nim na vzdialenosť ,menšiu ako 5 metrov.

8. V konaní nebolo sporné a súd mal úradnou činnosťou potvrdené, že trestné stíhanie voči žalovanému je momentálne v štádiu po podaní obžaloby (zo dňa 2.12.2020). Trestné konanie je vedené na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 8T 37/2020 a doposiaľ nebolo právoplatne skončené.

9. Uznesením Okresného súdu Košice I č.k.40C 19/2020 zo dňa 26.6.2020 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým súd uložil žalovanému zdržať sa vstupu do bytu a nevstupovať do priestorov W. Š. W.. S. Q.Í. B. S..

10. Uznesením Okresného súdu Košice I sp.zn. 41 P 67/2020 zo dňa 9.7.2020 súd zveril mal. A. O. do osobnej starostlivosti žalobkyne, žalovaného zaviazal prispievať na jej výživu, zakázal žalovanému stykať sa s maloletou ako aj kontaktovať ju písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami a zakázal žalovanému približovať sa k maloletej na vzdialenosť menej ako 5 metrov.

11. Rozsudkom Okresného súdu Košice I sp.zn. 11P 23/2020 zo dňa 13.7.2021 bolo manželstvo sporových strán rozvedené, mal. A. O. bola zverená do osobnej starostlivosti žalobkyne a žalovaný zaviazaný prispievať na výživu maloletej. Súd zároveň zakázal žalovanému stykať sa s maloletou A., ako aj kontaktovať ju písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami a zakázal žalovanému približovať sa k maloletej na vzdialenosť menej ako 5 metrov.

12. Rozsudok Okresného súdu Košice I sp.zn. 11P 23/2020 zo dňa 13.7.2021 v napadnutom výroku o zákaze styku bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 7CoP/23/2022-620 zo dňa 28.4.2022.

13. Podľa ust. § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násillia alebo hrozby takéhoto násillia vo vzťahu k manželovi alebo blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo k bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť.

14. Po právnej stránke súd vec posúdil podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia, ktoré je súčasťou uskutočňovania koncepcie prevencie a postihu tzv. domáceho násillia a umožňuje obmedziť alebo úplne vylúčiť užívacie právo jedného z manželov k domu resp. k bytu, ktorý je predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

15. Základnými predpokladmi pre použitie tejto občianskoprávnej sankcie, ktorá predstavuje významný zásah do realizácie vlastníckeho oprávnenia je:

1./ existencia a realizácia fyzického alebo psychického násillia resp. hrozby takéhoto násillia a zároveň,

2./ v prípade, ak je existencia a realizácia takéhoto násillia alebo jej hrozby preukázaná, stav a stupeň narušenia vzťahov medzi dotknutými osobami musí byť tak intenzívny, že ďalšie spolužitie dotknutých osôb je možné hodnotiť ako neznesiteľné.

16. Existencia konkrétneho fyzického či psychického násillia musí byť v súdnom konaní náležite preukázaná, pričom dôkazná povinnosť v tomto smere má ten z manželov, voči ktorému násillie, či hrozba násillím, smeruje.

17. Násillie je možno vo všeobecnosti definovať ako úmyselné použitie fyzickej sily alebo moci, proti osobe, alebo proti určitej skupine alebo spoločenstvu ľudí, ktoré buď má za následok alebo má vysokú pravdepodobnosť následku vo forme poranenia, smrti, psychickej ujmy a pod. Násillie znamená najčastejšie označenie fyzického aktu, resp. postupu, pri ktorom človek spôsobuje ujmu druhému človeku. Iná charakteristika násillia hovorí o akýchkoľvek aktoch, vrátane zanedbávania, ktoré ovplyvňujú život, fyzickú a psychickú integritu alebo slobodu jednotlivca, alebo poškodzujú rozvoj jeho osobnosti. Neodmysliteľnou kategóriou násillia je bolesť a hrozba bolesti. Násillie, ktoré spôsobuje bolesť, je zdrojom bezmocnosti obeť a súčasne prejavom prežívania moci páchatel'a násillia nad svojou obeťou. Násillie, sprevádzané spôsobovaním bolesti, je prejavom prežívania moci páchatel'a násillia nad svojou obeťou, ktorá je v týchto prípadoch bezmocná. Táto bezmocnosť býva častým cieľom páchatel'a, ktorému tento fakt prináša istú formu uspokojenia, ide o podrobenie si obeť.

18. Hoci definície násillia sú rozdielne, spájajú ich spoločné črty. Násillím je každá forma ubližovania, prejavu nadvlády, vyhrážania sa, zneužívania moci, fyzického a sexuálneho nátlaku. Násillím je každý čin, ktorého následkom je, že obeť robí niečo, čo nechce robiť, alebo sa jej bráni robiť niečo, čo chce robiť, prípadne v nej vyvoláva strach. Násillie nemusí obsahovať fyzický kontakt s obeťou, pretože zastrašovanie, slovné vyhrážky a psychické násillie môžu mať rovnako silné následky. Psychické násillie je každé správanie, ktoré priamo narúša slobodnú vôľu a sebaúctu iného človeka. Nezanecháva síce žiadne viditeľné poranenia, napriek tomu môže byť najhoršou formou násillia. Je zvlášť účinné, ak sa spája s fyzickým násillím.

19. Pojem násillia ako taký nie je nikde vo všeobecne záväznom právnom predpise formulovaný, avšak jeho základným charakteristickým znakom je úmysel. Násillie je následkom istého druhu ľudského konania, ktoré je zámerné. Deklarácia o odstránení násillia páchaného na ženách, schválená Valným zhromaždením OSN v roku 1993, ho označuje ako akýkoľvek násillný čin, ktorý vedie alebo by mohol viesť k fyzickej, sexuálnej alebo psychickej ujme alebo zraneniu, vrátane vyhrážania sa takýmito činmi, zastrašovania alebo svojvoľného obmedzovania slobody a to vo verejnom či súkromnom živote. Preto v súvislosti s domácim násillím je mimoriadne dôležité minimalizovať kontakt násillníka s obeťou, keďže najvhodnejší priestor má násillník v domácom prostredí obeť.

20. Neznesiteľnosť spolužitia v dôsledku fyzického či psychického násillia pritom musí mať značnú intenzitu, teda musí byť spôsobilá natoľko znížiť kvalitu spolužitia v spoločnej nehnuteľnosti, že toto spolužitie bude možné objektívne považovať za neznesiteľné. Uvedené je potrebné chápať tak, že pomery v byte či dome druhému manželovi a jeho deťom či iným blízkym príbuzným, ktorí tam bývajú, nedovoľujú byť či dom pokojne užívať, bez strachu o svoju osobu, o svoj život a zdravie. Od stupňa vyvinutého fyzického či psychického násillia resp. hrozby takýmto násillím potom závisí aj spôsob súdneho rozhodnutia v tom smere, či súd iba obmedzí užívacie právo k domu alebo k bytu, alebo či manžela, páchajúceho fyzické či psychické násillie (resp. hroziaceho takýmto násillím), z užívania domu alebo bytu úplne vylúči. Rozhodnutie o tejto otázke je výsostným oprávnením súdu a je závislé od okolností konkrétneho prípadu a úvah súdu.

21. Súd môže právo užívať byt druhému manželovi obmedziť, alebo ho môže z užívania úplne vylúčiť. Pokiaľ pôjde o obmedzenie užívacieho práva, treba to chápať tak, že súd môže rozhodnutím určiť, ktorú časť bytu nebude môcť druhý manžel užívať. Zakáže mu prístup do niektorých častí bytu, resp. do niektorých miestností. Takéto obmedzenie, aby splnilo svoj účel, bude možné uplatniť vtedy, ak to bude z hľadiska charakteru bytu možné. Vylúčenie z užívania bytu znamená, že súd rozhodne, že druhý manžel nemôže užívať byt a zakáže mu vstup do bytu. Opustenie bytu v takomto prípade zákon neviaže na poskytnutie žiadnej bytovej náhrady.

22. Právo musí chrániť slabšiu stranu a aj za cenu zásahu do výkonu vlastníckeho práva poskytnúť možnosť, aby sa právne situácie riešili takým spôsobom, aby ten z manželov, ktorý zasahuje do práva druhého (druhých) na pokojný a zdravý život, bol obmedzený aj v takých právach, ako je právo spoluvlastníka na užívanie, resp. spoluužívanie bytu.

23. Ide o pomerne veľký zásah do práv spoluvlastníka, avšak ešte väčšmi ako vlastníctvo treba chrániť zdravie a život druhého manžela, ako aj členov rodiny (najmä detí) bývajúcich v spoločnom byte.

24. Čo sa týka prvého predpokladu pre použitie občianskoprávnej sankcie v podobe vylúčenia z užívania bytu, v danom prípade bola vykonaným dokazovaním nesporne preukázaná existencia a realizácia fyzického i psychického násillia resp. hrozby takéhoto násillia zo strany žalovaného voči žalobkyni ako aj deťom, pochádzajúcim z manželstva sporových strán, žijúcimi so žalobkyňou v spoločnej domácnosti.

25. Pre vyššie uvedený záver boli pre súd významné skutkové závery súdov oboch inštancií v konaní o rozvod manželstva sporových strán, ktoré vyústili do rozhodnutia o zákaze styku žalovaného s maloletou dcérou A.. V tejto súvislosti súd poukazuje predovšetkým na písomné odôvodnenie rozsudku súdu 1. inštancie sp.zn. 11P 23/2020 zo dňa 13.7.2021 v bode 57, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil aj odvolací súd, ako aj na body 21, 22, 23 a 24 potvrdzujúceho rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 7CoP/23/2022-620 zo dňa 28.4.2022. Súd pri rozhodovaní o zákaze styku v rozvodovom konaní vychádzali zo znaleckých posudkov, ktoré boli vyhotovené v rámci trestného konania, ako aj z ďalších dôkazov, najmä výsluchu žalobkyne, výsluchu maloletej a ďalších písomných dôkazov.

26. Pri rozhodovaní o zákaze styku súdy poukázali na znalecký posudok z odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých, vyhotovený v rámci trestného konania, ako aj na výsluch mal. A. pred súdom zo dňa 14.6.2021, z ktorých vyplynulo, že maloletá sa s otcom (žalovaným) odmieta stretávať vzhľadom k okolnostiam, ktoré sa v rodine udiali a ktorých bola účastná. Obdobie, kedy sa už otec sa nenachádzal v spoločnej domácnosti, maloletá hodnotila veľmi pozitívne, mala možnosť uklidniť sa a takýto stav nechcela meniť. Z psychologického hľadiska znalkyňa poukázala na fakt, že maloletá sa s psychickými problémami vysporadúva na báze mierne neurolabilnej osobnosti; jej kognitívny aparát spracováva informácie - negatívne emocionálne zážitky a snaží sa o to, aby ich vytesnila. U maloletej je pozorované zvýšenie citlivosti, má obavy, je precitlivená na kontakt s otcom, bojí sa opätovného spolužitia s ním. V období, kedy už bol otec ako agresor mimo jej blízkosti, je pomerne stabilizovaná, čo bolo preukázané aj jej výsluchom zo dňa 14.6.2021. Z psychologickéj diagnostiky bolo preukázané, že žalovaný maloletej spôsoboval psychické príkorie, ktoré smerovalo k jej utrpeniu, čo trvalo niekoľko rokov. Bolo zistené, že z otca má strach, necíti k jeho osobe nenávisť, no jeho správanie nie je ochotná ďalej znášať a nechce s ním udržiavať kontakt. Je zrejmé, že uvedené zažívala už od raného detstva opakovane a tieto príkoria smerovali k utrpeniu na báze toho, ako sa k nej opakovane otec správal. Súd v rozvodovom konaní poukázal aj na závery znaleckého posudku č. 199/2020 vypracovaného v rámci trestného konania znalkyňou z odboru Zdravotníctva a farmácie, odvetvia Psychiatrie, z ktorých vyplynulo, že u žalovaného bola zistená zmiešaná porucha osobnosti, pričom ide o trvalú negatívnu povahovú osobnostnú odchýlku, o introvertného úzkostného jedinca s agresívnymi prejavmi pri dlhotrvajúcom negatívnom vývoji interpersonálnych rodinných vzťahov. Ide o abnormne štrukturovanú nevyrovnanú osobnosť, u ktorej sú výrazné rysy nezdržanlivosti, impulzivity, s veľmi nízkou toleranciou k frustrácii, pričom ide o trvalo negatívnu povahovú osobnostnú odchýlku, ktorú nie je možné ovplyvniť, ani zmeniť medicínskymi prostriedkami, preto nie je indikované nariadenie žiadnej formy ochranného psychiatrického liečenia. V čase rozhodovania súdu bol psychický stav maloletej stabilizovaný, preto súd ustálil, že stretávanie sa žalovaného s maloletou nie je v jej záujme. Súd poukázal tiež na to, že žalovaný v priebehu konania neprejavil žiadnu empatiu k citovému rozpoloženiu maloletej a ani nemal snahu vo vzťahu k zistenej zmiešanej poruche osobnosti absolvovať terapiu, aby mohol s maloletou postupne nadviazať kontakt.

27. Žalovaný v odvolaní proti výroku tohto rozsudku o zákaze styku spochybňoval závery znaleckého posudku č. 9/2020 vypracovaného znalkyňou PhDr. B. I.. Poukázal na to, že v trestnej veci vedenej pod sp.zn. 8T/37/2020 bol rozhodnutím súdu zo dňa 8.12.2021 pribratý súdny znalec psychiater P. Q.. P. Predložil tiež prepúšťaciu správu z jeho hospitalizácie na Psychiatrickej klinike, pracovisko Rastislavova 74, Košice od 11.10.2021 do 19.10.2021 s diagnózou Anankastická porucha osobnosti, Porucha s bludmi. Žalovaný mal za to, že jeho správanie voči rodine a blízkym vysvetľuje a ospravedlňuje predmetné diagnostikované ochorenie.

28. Odvolací súd nad rámec správnosti dôvodov súdu prvej inštancie vo vzťahu k výroku o zákaze styku žalovaného s maloletou uviedol, že žalovaný neuviedol žiadne relevantné skutočnosti alebo argumenty, ktoré by dôvodne spochybnili správnosť napadnutého rozhodnutia. Súd poukázal na primárne kritérium vo všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí a to najlepší záujem dieťaťa, ktorý sa podľa Európskeho súdu pre ľudské práva skladá z dvoch zložiek; na jednej strane sa vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou, avšak na strane druhej rodičom nemôže byť podľa čl. 8 Dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa. V priebehu konania maloletá, ktorá vzhľadom na svoj vek a rozumové schopnosti je schopná jednoznačne formovať svoj názor, tento aj zreteľne vyjadrila v zmysle, že sa nechce s otcom stretávať, poukazujúc na jeho správanie k nej ako aj k ostatným členom rodiny (matke - žalobkyni a bratovi). Uvedené nevhodné správanie v určitej podobe žalovaný pripustil, avšak odôvodnil to poukazom na svoju diagnózu - Anankastickú poruchu osobnosti. Vo všeobecnosti však otec mal za to, že s maloletou má dobrý vzťah, nakoľko ju nikdy neudrel, učil sa s ňou, staral sa o ňu, chodil s ňou na dovolenky, naučil ju bicyklovať, chodili sa lyžovať. Takéto hodnotenie vzťahu na základe takýchto kritérií podľa názoru odvolacieho súdu je príliš oklieštené, pretože uvedené žalovaným vymenované aktivity sú nevyhnutnými v rámci plnenia rodičovských práv a povinností a nemožno ich hodnotiť ako nejaký nadštandard. Odvolací súd poukázal aj na lekársky nález predložený samotným žalovaným, že mu bola diagnostikovaná ďalšia diagnóza - porucha s bludmi, pretože citujúc z tohto predloženého materiálu „v extrémnych prípadoch, keď sekundárne patologické poruchy konania motivované perzistenciou bludov vedú k dlhodobému konaniu ohrozujúceho pacienta či jeho okolie ...“. Námietky žalovaného, že z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva, z akého dôvodu ho súd považuje za hrozbu pre maloletú, sú nepresvedčivé, nakoľko v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie zreteľne a jednoznačne definoval správanie žalovaného, ktoré je dôvodom jeho nebezpečnosti pre maloletú. Odvolací súd rovnako nesúhlasil ani s tvrdením žalovaného, že zákaz styku s dcérou môže mať trvalé a nenapraviteľné následky na ich vzájomný vzťah, pretože práve ich súčasným nestretávaním sa bude maloletej vytvorený priestor vyliečiť sa z psychických traum, ktoré boli správaním otca maloletej dlhodobo spôsobované, čím možno predpokladať, že dôjde k zastaveniu ďalšej deštrukcie vzťahu medzi nimi. Aktuálne, odkedy bol styk neodkladným opatrením zakázaný a teda, odkedy už maloletá nie je vystavená kontaktu so žalovaným, dochádza k stabilizácii jej stavu. K návrhu žalovaného vykonať ďalšie znalecké dokazovanie a vypočutie maloletej atď. odvolací súd uviedol, že maloletá po tom, čo otec na začiatku podal trestné oznámenie na žalobkyňu za týranie, ktoré oznámenie nakoniec viedlo k trestnému stíhaniu samotného žalovaného, bola podrobená výsluchom, psychologickým vyšetreniam, znaleckým dokazovaniam v trestnom konaní a vypočutá bola aj v civilnom konaní. Maloletá opakovane vyjadrila svoj názor a jednoznačnú vôľu nebyť nútená stretávať sa s otcom vzhľadom na jeho správanie počas ich spoločného bývania. Rovnako sa vyjadrila k zlepšeniu jej stavu po tom, čo už so žalovaným nie je nútená bývať v spoločnej domácnosti a stretávať sa s ním. Vzhľadom na vek maloletej, jej vyjadrenia, výsledky z jej vyšetrení a záverov znalcov v trestnom konaní, nebolo potvrdené, že by bola manipulovaná zo strany žalobkyne ako matky. Odvolací súd nespochybnil prezumpciu nevinoty, na ktorú žalovaný neustále vo svojich vyjadreniach poukazoval, avšak poukázal na to, že u maloletej bolo preukázané, že jej bolo niekoľko rokov spôsobované psychické príkorie smerujúce k jej utrpeniu, čo viedlo k tomu, že z otca má strach, pričom jeho správanie nie je ochotná ďalej znášať a kontakt s ním nechce ďalej udržiavať. Odvolací súd mal za to, že správanie žalovaného voči maloletej, ktoré spôsobilo, že ho maloletá odmieta, nemožno ospravedlniť ani jeho diagnózou, pretože z konania žalovaného je zrejmé, že namiesto toho, aby sa snažil nájsť spôsob ako zlepšiť svoje správanie tak, aby nespôsovoval psychické utrpenie iným, neustále len poukazuje na zlý zdravotný stav a na problémy, ktoré mu z neho plynú, pričom sa údajne objavujú nové a nové zdravotné problémy. Aktuálne mu bola počas hospitalizácie na psychiatrickej klinike stanovená ďalšia psychiatrická diagnóza a to porucha s bludmi.

29. Podľa ust. § 208 ods.1 Trestného zákona, zločinu týrania blízkej a zverenej osoby s dopustí, kto blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, spôsobí fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie

a) bitím, kopaním, údermi, spôsobením rán a popálenín rôzneho druhu, ponižovaním, pohŕdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyhrázaním, vyvolávaním strachu alebo stresu, násilnou izoláciou, citovým vydieraním alebo iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické alebo psychické zdravie alebo obmedzuje jej bezpečnosť,

b) bezdôvodným odopieraním stravy, oddychu alebo spánku alebo odopieraním nevyhnutnej osobnej starostlivosti, ošatenia, hygieny, zdravotnej starostlivosti, bývania, výchovy alebo vzdelávania.

30. Hoci trestné konanie vedené voči žalovanému zatiaľ nebolo právoplatne skončené (presumpcia neviny), súd podporne poukazuje na skutočnosť, že konanie žalovaného - t.j. fyzické a psychické násillie, ktorého sa mal podľa žaloby dopúšťať voči žalobkyni a deťom, tvorí skutkový základ nielen pre vznesenie obvinenia, ale po vykonaní dokazovania v prípravnom konaní aj pre vznesenie obžaloby zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa ust. § 208 ods.1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona. Spôsobenie fyzického alebo psychického utrpenia je pritom základným pojmovým znakom skutkovej podstaty tohto zločinu. Súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že v danom prípade podľa obžaloby ide o obzvlášť závažný zločin z dôvodu, že mal byť spáchaný závažnejším spôsobom konania (ods.3 písm.d/ ust. § 208 Trestného zákona).

31. Čo sa týka druhého predpokladu pre použitie občianskoprávnej sankcie v podobe vylúčenia z užívania bytu, súd konštatoval, že v dôsledku správania žalovaného (existencia dlhodobého psychického i fyzického násillia - týrania) je stav a stupeň narušenia vzťahov medzi dotknutými osobami tak intenzívny, že ďalšie spolužitie dotknutých osôb je možné hodnotiť ako neznesiteľné. Uvedený záver jednoznačne podporuje skutočnosť, že bolo právoplatným rozsudkom rozhodnuté o zákaze styku otca (žalovaného) s maloletou. Opačný záver (zamietnutie žaloby o vylúčenie z užívania bytu, príp. rozhodnutie o obmedzení práva užívania len na niektorú miestnosť alebo miestnosti v byte) by bol vo vzťahu k právoplatnému výroku rozsudku súdu o zákaze styku rozporuplný, nekonzistentný až absurdný. Z výsledkov dokazovania je zrejmé, že pomery v byte žalobkyni a deťom, ktoré tam bývajú, nedovoľujú byť pokojne užívať bez strachu o svoju osobu, o svoj život a zdravie, pričom menej intenzívna sankcia vo forme len obmedzenia užívacieho práva za takejto situácie neprichádza do úvahy.

32. Vo vzťahu k obrane žalovaného, že žaloba nemá opodstatnenie z dôvodu, že sa užívania bytu sám dobrovoľne vzdal a z bytu sa vystaľhoval a že rešpektuje zákaz priblíženia k žalobkyni ako aj k deťom pochádzajúcim z manželstva, uložený mu v rámci trestného i civilného konania súd uvádza:

33. Pre naplnenie základných predpokladov pre vylúčenie z užívania bytu zákon v ust. § 146 Občianskeho zákonníka považuje aj „len“ hrozbu násillím. Súd má za to, že aj v súčasnosti naďalej existuje hrozba použitia násillia voči žalobkyni a deťom žijúcim v predmetnom byte. Pojem „hrozba“ totiž predpokladá, že na základe určitých relevantných okolností je možné hovoriť o istej pravdepodobnosti, že v prípade umožnenia spoločného bývania by k realizácii násillia skutočne mohlo dôjsť aj v budúcnosti.

34. Aj keď je nesporné, že násillné správanie žalovaného je v súčasnej dobe eliminované, je nepochybné, že sa tak stalo až na základe rozhodnutí súdov, vydaných v rámci trestného i civilného konania - zákaz vstupu do bytu, zákaz styku s maloletou dcérou, zákaz priblíženia a kontaktovania so žalobkyňou ako aj deťmi. Pre záver o pravdepodobnosti resp. hrozby násillia v prípade umožnenia spoločného bývania napokon svedčí aj povaha diagnózy, na ktorú ostatne poukazuje aj sám žalovaný. U žalovaného bola zistená zmiešaná porucha osobnosti, pričom ide o trvalú negatívnu povahovú osobnostnú odchýlku, o introvertného úzkostného jedinca s agresívnymi prejavmi pri dlhotrvajúcom negatívnom vývoji interpersonálnych rodinných vzťahov. Ide o abnormne štrukturovanú nevyrovnanú osobnosť, u ktorej sú výrazné rysy nezdržanlivosti, impulzivity, s veľmi nízkou toleranciou k frustrácii, pričom ide o trvalo negatívnu povahovú osobnostnú odchýlku, ktorú nie je možné ovplyvniť, ani zmeniť medicínskymi prostriedkami, preto nie je indikované nariadenie žiadnej formy ochranného psychiatrického liečenia (Anankastická porucha osobnosti). Aktuálne bola dokonca u žalovaného diagnostikovaná ďalšia diagnóza - porucha s bludmi, ktorá podľa materiálu, predloženého samotným žalovaným (Komplexný manažment pacienta s trvalými poruchami a bludmi vydaný Ministerstvom zdravotníctva SR ako štandardný postup) môže v extrémnych prípadoch viesť k dlhodobému konaniu ohrozujúcemu pacienta či jeho okolie.

35. Ostatná obrana žalovaného, spočívajúca v argumentoch, kto sa viac pričínil o nadobudnutie predmetného bytu, ako aj, že sa podrobuje dobrovoľne psychiatrickej liečbe, sú bez významu, nemajúce potenciál zmeniť rozhodnutie súdu.

36. Zhrnúc vyššie uvedené skutočnosti súd konštatoval, že sú naplnené všetky zákonné podmienky pre vylúčenie žalovaného z užívania spoločného bytu. Výsledky dokazovania, tak ako ich súd opísal

vo vyššie uvedených bodoch tohto rozsudku, postačovali pre záver o dôvodnosti žaloby; preto ďalšie navrhnuté dôkazy súd nevykonal.

37. Podľa ust. § 262 ods.1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

38. Podľa ust. § 255 ods.1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

39. O nároku na náhradu trov súd rozhodol podľa zásady úspechu v konaní v zmysle ust. § 255 ods.1 CSP. Žalobkyňa mala v konaní plný úspech, preto jej súd priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

40. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje, v dvoch písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 C.s.p.).